Jolsvai András

Ó, azok a hetvenes évek!

Egy kicsit csaltam a címmel (nem először fordul elő, és nyilván nem is utoljára), egyszerűsítettem, mondjuk így, korrektebb lett volna, ha azt írom, Ó, azok a hetvenes évek, na meg azok a hatvanasok és egy kicsit még az ötvenesek is, de egy ilyen címet ki lájkolna a mai nehéz időkben, én pedig, ismernek, élek-halok a lájkokért. Úgyhogy marad a rövid cím, a többit meg majd megmagyarázom.



Ehavi falónk (hopp, megint egy szójáték, pedig még csak a második bekezdésnél tartunk!) a balatonfüredi Vaszary-villába kalauzolja el az olvasót, ahol ezidőtájt három kiállítást is élvezhetünk, melyeknek ugyan a közös helyszínt leszámítva az égvilágon semmi közük nincs egymáshoz, de mindháromnak van kötődése a hetvenes évekhez.



Leginkább annak az emlékkiállításnak, melyet Balatonfüred várossá nyílvánításának (1971) ötvenedik évfordulója tiszteletére rendeztek. (Bemelegítés a Tagore sétányon, ahol a platánsor fáit hírdetőoszlopokra hajazó tablók keretezik, ötven éves időutazásra híva a parti andalgókat.) Fényképek, plakátok, filmek idézik fel a hajdani

falu életét, és mutatják be azt az utat, melyet a másfélezres település megtett máig, mire tizenháromezres (nyaralókkal szorozva kettővel, Covid-menekültekkel hárommal), dinamikusan fejlődő város lett belőle. Olyan, mára klasszikussá lett fotók mellett, mint Beregovoj és Farkas Bertalan faültetése vagy a





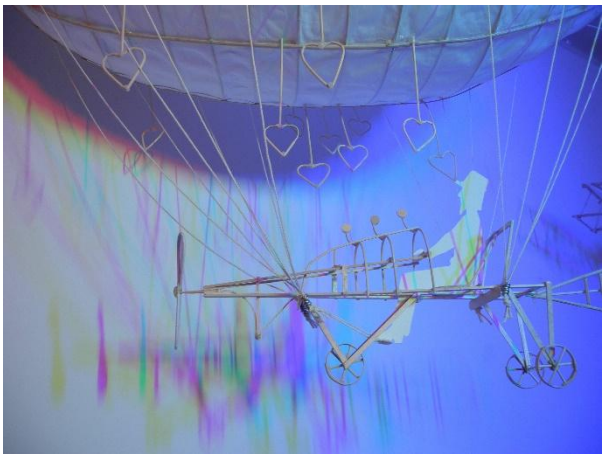
Skála Ági Anna-báli győzelme (akkor még csak Komjáthy Áginak hívták), feltűnik a fényképeken a rockerekkel riportot készítő Antal Imre (minden az arcára írva) és az Annabella szálló nagytermében futószalagon készülő szilvásgombócok hada is. (Tudniillik a szálló ősszel bezárt, mert nem volt benne fűtés, így aztán tavaszig mirelitgyártó üzem lett belőle: a munkásnők nem fáztak, dolgoztak.) Emlékezetes még a várossá nyilvánítás napján készült televíziós műsor, melyet a mindenhez értő Szepesi György készített, és melynek minden sutasága mellett nagy erénye, hogy valóságos emberek szólalnak meg benne.

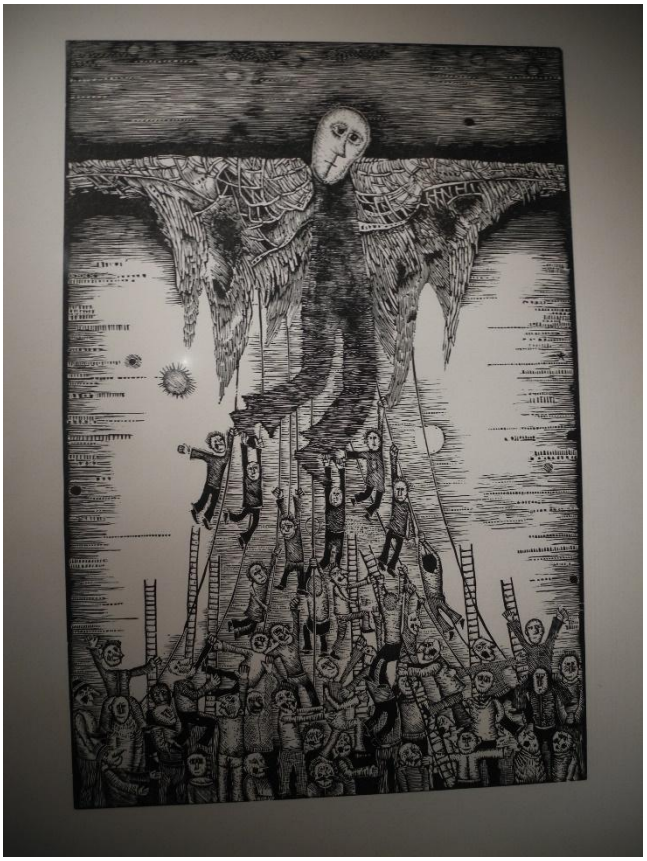


Lehetett volna persze nagyobb szabású ez a kiállítás, ha több pénz, figyelem, energia jut rá (lenne miből, csak annyit mondanék), de ne legyünk telhetetlenek, és álljunk, újkantiánusként, szilárdan a szándéketika talaján. Még az is szép, hogy a maiaknak eszébe jutottak az őseik, és senkit nem retusáltak ki erről a tanulságos faliújság-sorozatról.



A villa egész estét betöltő főműsorának ez a címe: Mese, mítosz, história, és azokat az alkotókat gyűjti csokorba, akik a hetvenes (hatvanas, ötvenes) években egyként elfordultak a realista és az avantgarde divatoktól, és felépítették a maguk belső világát. (Belső, belső, mégis igen kevés köze van a szürrealizmushoz, sokkal több a rég elfeledett hagyományhoz, a középkor és/vagy a korai reneszánsz művészetéhez, az egyetemes európai kultúrához és a mesék varázslatos világához. Ha már köz, annyi, hogy ez is, az is menekülés a kor valóságos viszonyai elől.) A kiállítás rendezőinek (most veszem le a kalapom előttük, nehogy aztán elfelejtsem) két bravúrt is sikerült végrehajtaniuk: egyfelől visszamenőleg homogenizálni képzőművészek egy olyan halmazát, akik akkor mit sem (vagy nagyon keveset) tudtak erről, járták a maguk, jobbára magányos útját – nem véletlen, hogy bár keresztül-kasul barátkoztak egymással, sosem adtak ki közös nyilatkozatot, művészi hitvallást, effélét –, másfelől összegyűjteni egy kiállításra való gazdag anyagot, jobbára magángyűjteményekből, örökösöktől, innen-onnan, ami szintén nem lehetett kis feladat. Akárhogy is, emlékezetesen szép tárlat állt össze így, a néző szívesen merül el régi (tkp. sosemvolt) idők mondavilágában, és csodálkozik rá, micsoda tehetségeink voltak nekünk Kondor Béla,

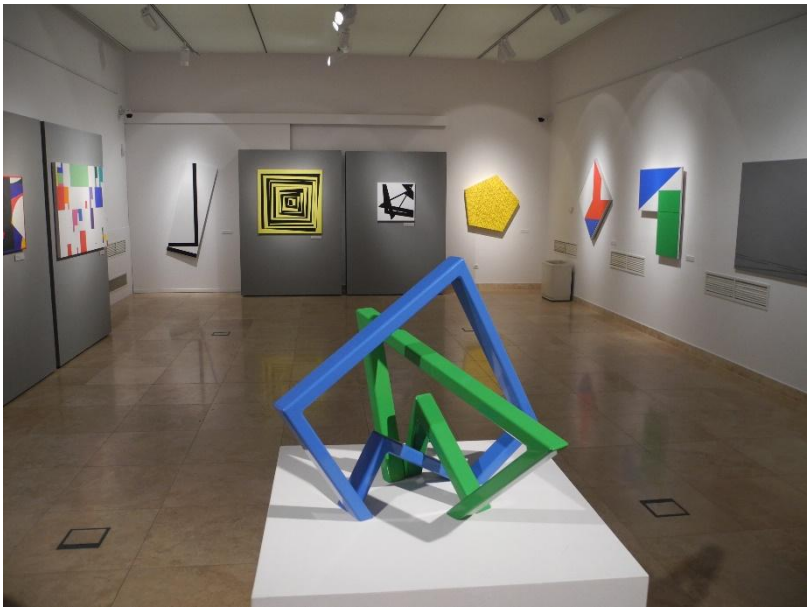






Gross Arnold, Rékassy Csaba, Ágotha Margit, Kass János, Hajnal Gabriella, Gyulai Líviusz, Würtz Ádám és a többiek idejében.

A harmadik tárlat afféle beharangozó, kedvcsináló: Praeludium, ahogy a címe is mondja. Egy teremnyi színes avantgarde munka a Szöllőssy-Nagy András–Nemes Judith Gyűjteményből, mely, mint tudjuk, ezernél is több darabból áll, és ma is folyton gyarapodik. A gazdag anyag, ha jól értettük, rövidesen végső otthonra lelhet Füreden, saját állandó múzeumot kap, két felújított villa összeépítésből. (Tervek mellékelve.)



Notórius múzeumfalóként szurkolunk minden új épületnek, gyűjteménynek, lehetőségnek, és csak halkan jegyezzük meg, micsoda revelációt jelentett volna ez a látvány, egy ilyen múzeum a hetvenes években!

Fotó: Tanyi Adrienne